

ПОЛАЗАК У ОСНОВНУ ШКОЛУ

За школу је спремно свако дете између 6 и 7 година старости које је телесно, моторно, когнитивно, говорно, емоционално и социјално зрело. Притом, треба напоменути како се на захтев родитеља у први разред основне школе могу уписати и млађа деца, а нека друга деца могу добити одлагање школе привремено или за највише једну школску годину. За то морају постојати оправдани разлози. Улога предшколског психолога или педагога у дечијим вртићима је важна јер се управо они сматрају најкомпетентнијима за процену психолошких аспеката који дефинишу спремност детета за полазак у школу (нарочито социо-емоционалног и когнитивног развоја, али и визуомоторних способности и неких аспеката говорног развоја).

Школски психолог или педагог, поред разговора са родитељем, обавља и индивидуални разговор са дететом који укључује и тестирање у којем настоји да сазна колико је дете упознато с неким општим информацијама о себи (именима и занимањима родитеља, адресом становања и сл.), каква му је оријентација у простору и времену, способност класификације и разврставања предмета, способност опажања и промишљања, говорне способности и богатство речника, познавање слова, бројева, и колико је уопште упознато са оним што га очекује у школи и да ли се томе радује.

КАКО РОДИТЕЉИ МОГУ ПРИПРЕМИТИ ДЕТЕ ЗА ПОЛАЗАК У ПРВИ РАЗРЕД

Интензивнија припрема за полазак у школу почиње у предшколи, међутим деца се на одређени начин за то припремају од рођења. За полазак у школу није најважније да дете научи да пише, чита и рачуна. Наведене вештине деци представљају најмањи проблем који врло брзо савладају, а ако им и иде теже, на том узрасту почињу да схватају да недостатак природних способности могу надокнадити улагањем напора. Такође, ако дете има добро развијене предчиталачке вештине (нпр. гласовну анализу и синтезу на слова и на слоге, именовање речи на задани глас, препознавање симбола слова и бројки и др.) и

графомоторичке вештине (нпр. правилно држање оловке, повлачење јасне линије као и повлачење линије од тачке А до тачке Б, правилно прецртавање геометријских ликова и др.) без великог напора ће усвојити и вештине писања и читања. Када је реч о усвајању вештина рачунања, пожељно је да дете научи да механички броји до 20, додавати и одузимати за један број до 10, и да разуме појмове класификације по боји, облику и сл., као и упоређивање по дужини и ширини. За полазак детета у школу је много важније подстицати његов социо-емоционални развој, тј. развијати позитивну слику детета о себи, самосталност, дисциплину, упорност и спремност на сарадњу. Уз то, важно је учење детета кроз игру са родитељима. У складу са наведеним, родитељи би требали имати могућност да се обрате предшколском психологу или педагогу да би добили смернице за функционалнију припрему детета за полазак у школу.

Када говоримо о развоју самопоштовања истичемо да ће позитивну слику о себи и високо самопоштовање имати дете чији родитељи имају реалистична очекивања од њега (ни превисока, ни прениска) и који прихватају дете онакво какво јесте и дају му осећај да је вредно и способно. Дете са ниским самопоштовањем имаће и ниско самопоуздање, односно неће веровати у себе и имаће страх да започне неку активност. До овога може доћи услед претераног омаловажавања, наређивања, контролисања и критиковања. Са дететом треба разговарати, саветовати га и подржавати.

Дете које полази у школу је корисно осамосталити у бризи за себе и научити га важне ствари. Значајно би било да дете уме да се обуче, обује, да има хигијенске навике при јелу и одласку у тоалет (опере и обрише руке), да има културне навике опхођења („добар дан, изволи, молим, хвала, опрости“), да зна имена и презимена чланова породице, адресу становања и број телефона, пут од куће до школе, правила у саобраћају и гледање на сат.

Да би дете стекло особине, способности и вештине које су потребне за постизање доброг успеха у школи детету треба створити мотивишуће окружење у којем се подстиче стицање нових искустава, креативност, активност, радозналост и игра. Пожељно је читати му песмице, приче, загонетке, пословице, бројалице..., подстицати га да користи књижице, бојанке и боје, колаж папир, пластелин, глину..., укључити га у обављање кућних послова, играти са њим друштвене игре које подстичу пажњу, концентрацију, памћење, усвајање

правила, радовање успеху и подношење неуспеха (слагалице – „puzzle“ , лавиринт, повезивање, асоцијације - „каладонт“, тражење разлика на сликама, ребуси, „Човече, не љути се“).

Када резимирамо, видимо да је приликом поласка детета у школу пожељно да има позитивну слику о себи, да зна да брине о себи, да зна како да реагује на успех и неуспех, да је знатижељно, да воли да учи, да је вредно и да жели да напредује. Такође је пожељно да зна да се придржава правила, да постигне договор, да адекватно решава сукобе и да помаже другима.

Ако усвојите и примените ове смернице, период прилагођавања детета на полазак у школу ће бити лакши. Школа је формално окружење које ће од детета захтевати нове и различите ствари у односу на оно у којем је до сада боравио (седење на једном месту дуже време и праћење активности до краја, као и поштовање правила понашања). Да се код деце не би развили негативни ставови према школи и страх од исте, не треба им слати поруке да је школа „страшно место“ („Када кренеш у школу нећеш имати толико времена за игру, видећеш ти како ћеш морати да слушаш учитељицу“), али их треба упозорити да ће у школи бити изложени оцењивању. Важно је објаснити детету да његов успех у школи неће утицати на љубав родитеља према њему и да ћете бити уз њега. Као припрему за школу осмислите пријатне заједничке активности са дететом као што су куповина торбе и прибора за рад, уређивање дететовог радног простора, разговор о променама које га очекују и радовање истим. Било позитивна или негативна свака животна промена је стресна јер захтева нови начин функционисања.

ПРВАЦИ, ДОБРО НАМ ДОШЛИ!

ЖЕЛИМО ВАМ УСПЕШНО ШКОЛОВАЊЕ!

Психолог и педагог школе